

19.1.2018

Sisäministeriö
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: SMDno 2016-1488

LAUSUNTO LUONNOKSISTA HALLITUKSEN ESITYKSIKSI KOLMANSIEN MAIDEN KANSALAISTEN
MAAHANTULON JA OLESKELUN EDELLYTYKSISTÄ TUTKIJOINA, OPISKELIJOINA,
TYÖHARJOITTELIJOINA JA VAPAAEHTOISTYÖNTEKIJÖINÄ JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Sisäministeriö on pyytänyt Finnish Academic Mobility Support-verkostolta (FAMO) lausuntoa luonnoksista kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkijoina, opiskelijoina, työharjoittelijoina ja vapaaehtoistyöntekijöinä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. FAMO kiittää mahdollisuudesta ja lausuu asiasta seuraavaa:

Yleisesti ottaen lakiehdotuksen tuomat muutokset ovat positiivisia ja täytäntöönpanoon on tuotu paljon parannuksia. Tutkijoiden kannalta erityisen tärkeitä ja hyviä asioita ovat mm. tutkijoiden ja väitöskirjatutkijoiden kohtelu samanarvoisina lupatyypin osalta, oleskeluluvan myöntäminen jatkuvana (A) ja pidempänä (2 vuotta), perheen oleskeluluvan ehdot sekä työnhakua ja yrittäjyyttä varten myönnettävän jatko-oleskeluluvan laajentaminen koskemaan tutkijoita.

Työnantajan velvoitteiden näkökulmasta on myös hyvä, että Migri myöntää todistuksen tutkijoille, joilla on lupa liikkua Suomeen. Näin työnantaja voi sen perusteella varmistua henkilön oikeudesta oleskella ja työskennellä Suomessa.

Edellä mainitun lisäksi FAMO kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin lakiluonnoksissa esitettyihin seikkoihin:

Lakiesitys kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkijoina, opiskelijoina, työharjoittelijoina ja vapaaehtoistyöntekijöinä

5 § Oleskeluluvan myöntämisen yleiset edellytykset

Lakiesityksestä ei ilmene, miten 5 §:ssä mainittu sairasmakuutusvaatimus käytännössä toteutuu. Avoimeksi jäävät esimerkiksi seuraavat asiat: Riittääkö esimerkiksi työsuhteeseen tulevan tutkijan tai apurahatutkijan tapauksessa oletus, että henkilö pääsee Suomen sosiaaliturvan piiriin (Kela/Mela) vai pitääkö olla joka tapauksessa todiste yksityisestä sairasmakuutuksesta? Miten varmistetaan, onko yksityisen sairasmakuutuksen myöntävä vakuutuslaitos luotettava ja varavakainen organisaatio? Missä vaiheessa todiste vakuutuksesta tai sosiaaliturvan piiriin

kuulumisesta tarvitaan ja miten se annetaan? Olisi hyvä, jos hyödynnettäisiin olemassa olevia järjestelmiä, kuten Enter Finland.

6 § Tutkimusorganisaation kanssa tehtävä sopimus

FAMO toivoo voivansa luoda Maahanmuuttoviraston kanssa soveltuvan sopimusmallin tätä tarkoitusta varten. Sopimusmalli sisältäisi kaikki tarvittavat tiedot ja allekirjoitukset. FAMO tulisi suosittelemaan sen käyttöä kussakin yliopistossa. FAMO kuitenkin toivoo, ettei sopimuksesta tule juridisesti työsopimusta vastaava, sillä kullakin yliopistolla on omat käytäntönsä työsopimusten suhteen.

Lisäksi toivotaan selvennöstä siihen, miten tarvittavat varat tarkistetaan ja mikä on kutsuvan henkilön ja organisaation vastuu, mikäli tutkijan ilmoittama rahatilanne ei vastaakaan todellisuutta.

21-23 §§

Euroopan unionin sisäistä liikkuvuutta koskevat ehdotetut säädökset ovat linjakaat ja tuovat parannusta nykytilanteeseen. Säädökset edistävät korkeakoulujen ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyötä ja selkiyttävät tutkijoiden ja opiskelijoiden liikkuvuuden reunaehjoja Euroopan unionin sisällä. FAMO toivoo, että ilmoituksen tekeminen on helppoa ja siinä kysyttävät tiedot ovat helposti kerättävissä ja todennettavissa.

Ilmeisesti Maahanmuuttovirasto tarkistaa 20-22 §§:ssä tarkoitetun henkilön itsensä toimittaman ilmoituksen liikkumisesta EU-alueella sekä henkilön toimittaman todisteen toisen EU-jäsenvaltion myöntämästä luvasta. Tämä on hyvä, sillä yksittäisellä korkeakoululla on harvoin mahdollisuuksia perehtyä muiden EU-maiden myöntämien lupien oikeaksi todistamiseen.

Lakiesitys jättää avoimeksi kysymyksen siitä, miten 22 § pyydettävät tiedot käytännössä annetaan. Ilmoittaako tutkija tai opiskelija itse edellytetyt tiedot esimerkiksi Enter Finland –palvelussa? Onko mahdollista, että tarvittaessa vastaanottava korkeakoulu tekisi ilmoituksen? Tuleeko tutkijan/opiskelijan perheenjäsenen tehdä oman ilmoituksensa?

Lisäksi avoimeksi jää miten todennetaan että henkilön oleskelun enimmäiskesto on täytynyt (23 § 4. momentti).

Kirsi Korhonen
Henkilöstöasiantuntija
Helsingin yliopisto

Nuppu Suvanto
Henkilöstöasiantuntija
Tampereen yliopisto

Finnish Academic Mobility Support-verkoston jäsenyliopistot:

Aalto-yliopisto

Hanken

Helsingin Yliopisto

Itä-Suomen yliopisto

Jyväskylän yliopisto

Lapin yliopisto

Lappeenrannan teknillinen yliopisto

Oulun yliopisto

Sibelius-Akatemia

Tampereen teknillinen yliopisto

Tampereen yliopisto

Turun yliopisto

Vaasan yliopisto

VTT

Åbo Akademi